

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

IMHALLEF

ONOR. DAVID SCICLUNA LL.D., MAG.JUR. (EUR.LAW)

Seduta ta' nhar-il Hamis 9 ta' Novembru 2017

App. Nru. 462/12 DS

Il-Pulizija

v.

... *omissis* ...

... *omissis 1* ...

... *omissis 2* ...

... *omissis 3* ...

... *omissis 4* ...

... *omissis 5* ...

... *omissis 6* ...

... *omissis 7* ...

... *omissis 8* ...

John Mamo

... *omissis 9* ...

... *omissis 10* ...

... *omissis 11* ...

... *omissis 12* ...

... *omissis 13* ...

Il-Qorti:

1. Rat l-imputazzjonijiet miġjuba mill-Pulizija Eżekuttiva kontra *omissis*, *omissis 1*, *omissis 2*, *omissis 3*, *omissis 4*, *omissis 5*, *omissis 6*, *omissis 7*, *omissis 8*, John Mamo detentur tal-karta ta' l-identita` numru 146384(M),

omissis 9, omissis 10, omissis 11, omissis 12, omissis 13 quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli:

Fil-Hamrun nhar 1-10 ta' Awwissu 2008 bejn il-hinijiet ta' 4.50pm u 5.40pm xewwxu gemgha ta' nies, illi hekk imxewwxa ingabru f'numru ta' ghaxra jew aktar, sabiex jaghmlu reat, u cioe` attakk u resistenza fuq diversi membri tal-Korp tal-Pulizija kif ukoll hsharat volontarji jew hadu parti attiva f'gemgha ta' ghaxra min-nies jew aktar migburin bil-hsieb li jaghmlu reat, u dan ai terminu tal-artikolu 68 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi xewwxu pubblikament persuni ohra sabiex jinholoq reat, u cioe` attakk u resistenza fuq diversi membri tal-Korp tal-pulizija kif ukoll hsharat volontarji dan ai terminu tal-Artikolu 69 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi pubblikament xewwxu lill-persuni ohra sabiex jiksru il-ligi, u dan ai terminu tal-artikolu 70 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hinijiet u cirkostanzi ingurjaw jew heddeu jew ghamlu offizi fuq persuni ta' diversi persuni inkarigati skond il-ligi minn servizz pubbliku, u cioe` diversi membri tal-korp tal-Pulizija ta' Malta waqt li kienu qed jaghmlu jew minhabba li kienu qed jaghmlu dan is-servizz, jew bil-hsieb li ibezzghuhom jew li jinfluwixxu fuqhom kontra il-ligi fl-esekuzzjoni ta' dak is-servizz u dan ai terminu tal-artikoli 92 u 95 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi heddeu lill-diversi ufficjali pubblici, u cioe` diversi membri tal-Korp tal-Pulizija bi kliem u dan ai terminu tal-artikolu 338(e) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi kisru volontarjament il-bon ordni jew il-kwiet tal-pubbliku u dan ai terminu tal-artikolu 338(dd) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi ma obdewx l-ordnijiet legittimi moghtija lilhom mill-Pulizija jew ma hallewhomx jew fixkluhom waqt li kienu jaghmlu id-dmirijiet taghhom, jew b'xi mod bla jedd, indahlu fl-istess dmirijiet billi ma hallewx lill-membri tal-korp tal-pulizija jaghmlu dak li b'ligi kienu ordnati li jaghmlu u billi hassru jew gabu fix-xejn dak li l-membri tal-korp tal-Pulizija bhala awtorita` kienu ghamlu u dan ai terminu tal-artikolu 338(ee) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi qalu kliem fahxi li jikkonsisti f' dagha u dan ai terminu tal-artikolu 342 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Lil John Mamo wahdu ukoll

Nhar 1-10 ta' Awwissu 2008 ghall-habta ta' 8.15pm gewwa il-Kwartieri Generali tal-Pulizija, bil-hsieb li jaghmel hsara lill-membri tal-Korp tal-Pulizija akkuza lil diversi membri tal-korp tal-Pulizija quddiem awtoritajiet kompetenti b'reat filwaqt li jaf li dan ir-reat ma sehxx u dan ai terminu tal-artikolu 101 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi bil-qerq holoq tracci ta' reat b'mod li setghu inbdew proceduri kontra membri tal-korp tal-Pulizija billi iddenunzja il-falz quddiem il-persuni ta' awtorita` u cioe` quddiem l-assistent Kummissarju J. Brincat, l-Ispetturi Mario Tonna u Ramon Mercieca kontra diversi membri tal-Korp tal-Pulizija u dan ai terminu tal-artikolu 110 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

2. Rat is-sentenza tas-27 ta' Settembru 2012 fejn l-ewwel l-Qorti, wara li rat l-artikoli 151 u 160 tal-Kodiċi Kriminali sabet lill-imputata *omissis 13* hatja tar-raba' (4) imputazzjoni miġjuba fil-konfront taghha wahedha u b'applikazzjoni tal-artikolu 22 tal-Kap. 446 illiberatha bil-kundizzjoni li ma tikkommettix reat iehor sa żmien sentejn (2) mid-data tas-sentenza appellata. L-ewwel Qorti ddikjarat lill-imsemmija *omissis 13* mhux hatja tal-bqija tal-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront taghha u konsegwentement illiberatha mill-istess imputazzjonijiet. Iddikjarat lill-imputati *omissis 1, omissis 2, omissis 3, omissis 4, omissis 5, omissis 6, omissis 7, omissis 8, John Mamo, omissis 9, omissis 10, omissis 11*, u *omissis 12* mhux hatja tal-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront taghhom u konsegwentement illiberathom mill-istess imputazzjonijiet;

3. Rat ir-rikors ta' appell ta' l-Avukat Ġenerali pprezentat fis-16 ta' Ottubru 2012 fejn talab li din il-Qorti tirriforma s-sentenza appellata billi, in kwantu jirrigwarda l-appellat John Mamo:

“(o) tikkonfermaha fil-parti fejn sabet lill-imputata appellata [*recte*: imputat appellat] John Mamo mhux hati tal-ewwel, it-tieni u t-tielet imputazzjoni miġjuba fil-konfront tieghu flimkien mal-imputati appellati l-oħra kollha u fejn sabitu rnhux hati tal-ewwel u t-tieni imputazzjoni miġjuba fil-konfront tieghu wahdu, thassarha fejn sabitha [*recte*: sabitu] mhux hatja [*recte*: hati] tar-raba', il-hames, is-sitt u s-seba' imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tieghu flimkien rnal-imputati appellati l-oħra kollha u minflok issibha hatja [*recte*: issibu hati] ta' dawk l-imputazzjonijiet u tinfliggi l-piena skond il-ligi;”

4. Rat l-atti kollha tal-kawża; rat il-fedina penali agġornata ta' l-appellati esebiti mill-prosekuzzjoni b'ordni ta' din il-Qorti; semgħet it-trattazzjoni; ikkunsidrat:

5. L-aggravji ta' l-appellant Avukat Ġenerali jirrigwardaw l-apprezzament li *għamlet l-ewwel Qorti tal-provi miġjuba quddiemha*.

6. L-imsemmijin aggravji jirrikjedu apprezzament mill-ġdid tal-provi. F'dan irrigward il-ġurisprudenza in materja ta' din il-Qorti hi ċara u kostanti fis-sens li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament tal-provi li tkun għamlet l-ewwel Qorti jekk mhux għal raġunijiet gravi, b'mod li din il-Qorti tirrevedi l-apprezzament ta' dik il-Qorti fl-eventwalita` biss li l-ewwel Qorti ma setgħetx raġjonevolment u legalment tasal għall-konklużjonijiet li waslet għalihom fuq l-iskorta tal-provi prodotti.

7. Il-każ jirrigwarda inkwiet li nqala' bejn il-Pulizija u nies li kienu qegħdin il-festa ta' San Gejtanu fl-10 ta' Awwissu 2008 għall-ħabta tal-4.50 p.m. fi Triq Giovanni Barbara, Hamrun, bl-appellati jispicċaw arrestati u mressqa l-Qorti fuq numru sostanzjali ta' imputazzjonijiet. M'hemmx dubju li s-Supretendent Carmelo Bartolo u PC1112 spicċaw sofrew ġrieħi ta' natura ħafifa. Izda hekk ukoll numru ta' appellati: *omissis 6, omissis 7, omissis 8, John Mamo, u omissis 13*.

8. Issa, huwa evidenti li fl-appell tiegħu l-Avukat Ġenerali bbaża ruhu unikament fuq dak li xehdu l-membri tal-Korp tal-Pulizija u għoġbu jiskarta għal kollox dak li xehdu l-imputati appellati. Fil-fatt l-ewwel Qorti qagħdet attenta li tiegħu in konsiderazzjoni l-provi kollha li ngabu quddiemha. Hija tat rendikont shiħ u preċiż tal-provi. Saħansitra ġabret flimkien fil-konfront ta' kull wieħed mill-imputati appellati individwalment dak li l-uffiċjali tal-Pulizija qalu fir-rigward ta' dawn l-appellati. Fost il-konsiderazzjonijiet li għamlet fid-dawl tal-provi kollha, l-ewwel Qorti qalet:

“Illi l-Qorti wara li fliet bir-reqqa kollha dovuta l-atti processwali jidhrilha li l-imputati rnexxilhom jippruvaw sal-grad tal-probabbli, kif del resto huma tenuti li jagħmlu, li l-affarijiet sehew kif irrakkuntaw huma, u cioe` li s-sitwazzjoni eskalat minhabba *mismanagement* tas-sitwazzjoni mill-Pulizija u xejn aktar. Il-Qorti tirrileva li rriskontrat varji diskrepanzi fix-xhieda mogħtija mill-Pulizija li marru fuq il-post dwar dak li effettivament gara. Per eżempju s-Supretendent Bartolo min-naha l-wahda u l-Ispetturi Ramon Mercieca u Mario Tonna ma jaqblux bejniethom dwar x'wassal sabiex numru konsiderevoli ta' Pulizija, inkluzi huma t-tlieta, jmorru *en masse* fi Triq Giovanni Barbara u jibdew jarrestaw lin-nies. Is-Supretendent Bartolo jgħid li huma marru fuq il-post għaliex dahlet *call* l-Għassa tal-Hamrun li kien hemm l-inkwiet hdejn id-Don Vino Bar, filwaqt li l-Ispetturi Tonna u Mercieca jgħidu li huma marru fuq il-post għaliex l-ewwel l-Ispettur Mercieca nforma lill-Ispettur Tonna permezz ta' telefonata fuq il-*mobile*

phone tieghu li kien ghadu kemm sema' lill-ahwa Carmelo, Angelino u Anthony Abela jghidu li huma kienu sejrin id-dar u jekk jaraw li l-festi ghadhom ghaddejjin hdejn id-Don Vino kien ser jinqala' l-inkwiet. Filwaqt li s-Supretendent Bartolo jghid li l-imputat Carmelo Abela prova jxejjirli daqqa ta' ponn izda ma laqtux semplicement ghaliex kien hemm Pulizija li dahal bejnithom, l-Ispettur Mario Tonna jghid biss li huwa ra lill-imputat Carmelo Abela jargumenta mas-Supretendent b'lehen gholi u jxejjer idejh. Pulizija ohra mbaghad qalu li raw lil Abela jaghti daqqa ta' ponn lis-Supretendent. Il-Qorti tirrileva inoltre li l-istess ufficjali tal-Pulizija qalu li huma marru fuq il-post ghaliex kien hemm l-inkwiet bejn zewg familji, u cioe` dik tal-Affaran u dik tal-Webbes mentri l-ewwel Pulizija li marru fuq il-post qalu li huma kienu marru fuq rapport li kienet qed tindaqq muzika gholja u Jason James Agius irrifjuta li jbaxxi l-muzika. Prova li kien hemm l-inkwiet bejn iz-zewg familji msemmija ma ngabix u jekk wiehed jara l-lista ta' imputati f'din il-kawza jinnota li filwaqt li hemm diversi membri ta' familja tal-Affaran akkuzati bl-imputazzjonijiet odjerni, Jason James Agius huwa l-unika imputat membru tal-fazzjoni l-ohra. Huwa ferm rilevanti wkoll li jigi nnutat li s-Supretendent Bartolo xehed li meta waslu huma fuq il-post is-sitwazzjoni kienet kalma u fil-fehma tal-Qorti l-affarijiet eskalaw minhabba l-mod kif intervjenew il-Pulizija, u cioe` minhabba zelu zejzed da parti tal-Maggur 86 u *mismanagement* tal-istess sitwazzjoni minn membri ohra tal-Korp tal-Pulizija. Jekk wiehed isegwi l-*iter* ta' kif svolgew l-affarijiet skond dak li jirrizulta mill-provi kien hemm forma ta' *chain reaction* wara li gie arrestat Jason James Agius fejn imbaghad il-Pulizija bdew jarrestaw diversi nies wara xulxin u minghajr ebda raguni apparenti salv li dawn kienu qed jipprotestaw ghaliex kienu qed jigu arrestati membri ohra tal-familji taghhom minghajr ebda raguni ta' xejn. Il-Qorti jidhrilha li, li kieku l-Pulizija qaghdu fuq il-post sabiex jaraw li l-affarijiet jibqghu kalmi, skond kif xehed li kienu s-Supretendent Bartolo, u ma bdewx jaghtu odnijiet lil nies sabiex jitolqu u jinfirdu, kien jigi evitat l-inkwiet kollu li sussegwentement inqala'. Ta' min jinnota per eżempju li l-Maggur Lia jghid li huwa ta ordni lil Jason James Agius sabiex jinfirdu n-nies meta huwa pjuttost evidenti li Agius seta' jikkontrolla l-movimenti tieghu izda mhux dawk tan-nies l-ohra li kien hemm. Wiehed kien jifhem li kieku il-Maggur Lia ta ordni lil Agius sabiex jaghlaq il-hanut sabiex in-nies jitolqu ghaliex din hija xi haga taht il-kontroll tieghu u l-Prosekuzzjoni kienet tkun gustifikata li takkuza lil Agius li naqas milli jobdi l-ordnijiet legittimi tal-Pulizija una volta li tipprowa li huwa effettivament naqas mili jaghmel dak lil ordnat. Il-Qorti jidhrilha li l-Pulizija ma kienux gustifikati li jaqbd u jordnaw l-arrest tal-membri kollha tal-familja Abela minghajr ebda raguni. Dan il-fatt mhux biss jirrizulta mix-xhieda tal-imputati membri tal-familja Abela izda anki min-nuqqas tal-Prosekuzzjoni li ssemmi jew taccenna x'seta' kien l-agir li wassal ghall-arrest ta' per eżempju l-imputati Johan Abela u Jonathan Abela. Dan il-fattur ikompli jsahhah il-konvinciment ta' din il-Qorti li kienu l-Pulizija li taw in-nar ghall-inkwiet meta bdew jeffettwaw arresti bl-addocc sabiex minghalihom jikkontrollaw sitwazzjoni li fi kliem is-Supretendent Bartolo kienet kalma. Il-Qorti ma tistax ma tikkumentax dwar il-mod ghal kollox incivili li gie effettwat l-arrest ta' Alishia Mintoff fejn omm tkaxkret minn mal-*pushchair* li kienet qed izzomm u tarbija f'*pushchair* thalliet wahidha f'nofs it-triq.

Il-Qorti jidhrilha li l-anqas l-imputazzjonijiet ta' oltragg, ksur ta' buon ordni u paci pubblika u nuqqas li jobdu l-ordnijiet legittimi moghtija minn ufficjal pubbliku ma jirrizultaw pruvati sal-grad rikjest mil-ligi fil-konfronti ta' ebda wiehed mill-imputati ghaliex difficilment wiehed jista' jifhem kf jista' jkun hemm ksur ta' buon ordni waqt festa u fi kwalunkwe kaz il-Qorti ma jidhrilhiex li protesti kontra arresti ghal xejn jistghu jitqiesu bhala oltraggi jew ksur ta' buon ordni. In kwantu jirrigwarda n-nuqqas li jobdu l-ordnijiet legittimi ma' giex pruvat sal-grad ta' lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni li effettivament inghataw xi ordnijiet legittimi mill-Pulizija li ma gewx segwiti. Per ezempju kif seta' qatt il-Maggur Lia jipretendi li l-ordni li huwa ta' lil Jason James Agius li jinfirdu n-nies tigi obduta? Tista' qatt ordni bhal din li l-ezekuzzjoni taghha da parti tal-imputat Agius kienet kompletament barra l-kontroll tieghu titqies bhala ordni legittima?

“Ikkunsidrat:

“Illi in kwantu jirrigwarda l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputati individwalment il-Qorti jidhrilha li dawn ma jistghux jitqiesu bhala pruvati sal-grad rikjest mil-ligi ghall-istess ragunijiet indikati in kwantu jirrigwarda l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputati kollha. L-unika imputazzjoni li l-Qorti jidhrilha li tirrizulta pruvata sal-grad rikjest mill-ligi hija dik migjuba fil-konfronti tal-imputata Marouska Attard wahidha fejn hija qed tigi akkuzata bir-reat kontemplat fl-Artikolu 151 tal-Kodici Kriminali stante li gie pruvat li wara li din giet arrestata u ttiehdet l-Ghassa tal-Hamrun hija rnexxielha b'xi mod tahrab mill-kustodja tal-Pulizija. Minhabba c-cirkostanzi li fihom gie effettwat l-arrest il-Qorti jidhrilha li ghandha tapplika l-provvedimenti tal-Kap. 446 in kwantu jirrigwarda l-piena.”

9. Din il-Qorti ezaminat b'attenzjoni l-provi kollha u hadet sew il-*feel of the case*, bhalma ghamlet l-ewwel Qorti. Tghid ukoll illi bhalma ntqal fl-Appell Kriminali **Il-Pulizija v. Brian Caruana** deciz minn din il-Qorti diversament presjeduta fit-23 ta' Mejju 2002: “**Kollox jiddependi mill-assjem tal-provi u mill-evalwazzjoni tal-fatti li jaghmel il-gudikant u jekk il-konkluzjoni li jkun wasal ghaliha il-gudikant tkun perfettament raggunigibbli bl-użu tal-logika u l-buon sens u bazata fuq il-fatti, ma jispettax lil din il-Qorti li tissostitwiha b'ohra anki jekk mhux necessarjament tkun l-unika konkluzjoni possibbli.**”

10. Bizzejjed jinghad, per ezempju, illi fir-rigward ta' l-offizi li sofra s-Supretendent Carmelo Bartolo, ma hemm l-ebda prova li dawn gew inflitti minn xi hadd mill-appellati li ghalihom tirreferi din is-sentenza.

11. Hija certament hasra li l-Pulizija ma gharfitx tiggestixxi sitwazzjoni li fi kliem is-Supretendent Carmelo Bartolo stess meta waslu fuq il-post kienet “kwietta” u hallew lilhom infushom jigu influwenzati minn xi rapporti dwar incidenti li seta' kien hemm izda li taghhom ma kienx hemm traçca.

12. Għalhekk, fid-dawl tal-provi kollha, l-ewwel Qorti setgħet raġjonevolment u legalment tikkonkludi kif ikkonkludiet.

13. Għal dawn il-motivi l-appell ta' l-Avukat Ġenerali hu miċhud u s-sentenza appellata, in kwantu tirrigwarda l-appellat John Mamo, hi konfermata fl-intier.